

Japán földrajza

„A csúcstechnológia és a hagyományok országa”

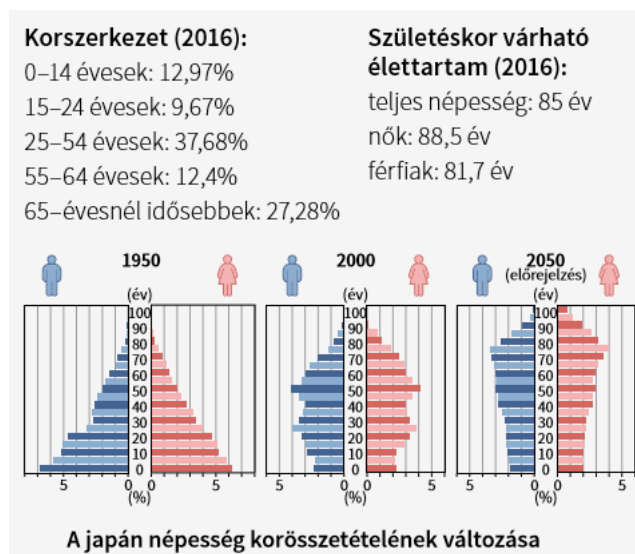
1. feladat – Te is tudsz japánul! (5 pont)

A feladatban a japán nyelvtudásodat kell bizonyítanod. Az alábbi szövegrészeket 1-1 tradicionális japán szót definiálnak. Döntsd el a leírások alapján, hogy a szövegrészek melyik japán szóra utalhatnak!

	Tradicionális japán szó definiálása	Japán szó
1.	A papírhajtogatás művészete	<i>Origami</i>
2.	A harcművészet egyik ága, melyet Jigoro Kano alapított	<i>Judo</i>
3.	Algalevélbe göngyölt rizses ételkülönlegesség	<i>Szushi</i>
4.	Tradicionális japán sportág, nagy termetű emberek küzdelme	<i>Szumó</i>
5.	Miniatürizált élő fás szárú növény	<i>Bonsai</i>

2. feladat – Japán társadalma (10 pont)

Az alábbi korfák Japán népességének nem- és korösszetételének változásait szemléltetik 1950-től 2050-ig. A korfák segítségével jellemezd Japán társadalomszerkezetének változásait! Munkád során térj ki a korfák alakjára, a nemek arányára, valamint a társadalom korösszetételének változásaira is!

Jellemzés: (6 pont)

- Az 1950-es években Japán korfája piramis alakú volt, melyből a növekvő népességszámról következtethetünk. Ekkor a gyermekszületések aránya magas volt. A társadalomra a természetes szaporodás volt jellemző. A korfa széles alappal rendelkezik, ami felfelé gyorsan keskenyedik, amiből arra következtethetünk, hogy a társadalomban sok a fiatal és magas a halandóság aránya (alacsony a születéskor várható átlagos élettartam)
- Az ezredfordulóban Japán korfája urna vagy hagyma alakúra változott, melyből a fogyó (csökkenő) népességszámról következtethetünk. A gyermekszületések aránya csökkent, és a középkorúak – és idősek aránya növekedett. A társadalomra ekkor már a természetes fogyás volt jellemző. 1950-hez képest növekedett a születéskor várható élettartam.

- 2050-re Japán korfája koporsó alakú lesz. A gyermekszületések száma tovább csökken, valamint az idősök aránya tovább növekedett. Előregedő társadalmi szerkezet jellemző. A születéskor várható élettartam tovább növekedett
- Mindhárom korfa esetében megfigyelhető, hogy a nők aránya magasabb, mint a férfiaké.

Milyen okai lehetnek a korfák alakjának változásának? (2 pont)

életszínvonal emelkedése, javuló egészségügyi helyzet, jóléti társadalom szerkezete, alacsonyabb gyermekvállalási kedv, háborús helyzetek mérséklődése, nők munkaerőpiacon való megjelenése, tradicionális családtervezési modell változása, kulturális gyökerek lazulása, magasabb életszínvonal elérése

Megítélésed szerint a természetes fogyás, vagy a természetes szaporodás jellemző Japán társadalmára? Döntésedet indokold is! (2 pont)

Természetes fogyás, mivel a gyermekszületések aránya folyamatosan csökken

3.feladat – „A japán csoda” (16 pont)

Tekintsd meg az alábbi videórészletet, majd válaszolj az alábbi kérdésekre!

Videó elérhetősége: <https://youtu.be/Y76FFoC3870>

- a) Mit nevezünk „Japán csodának”? (1 pont)

Japán gazdasági fellendülése. Átgondolt gazdaságpolitikai intézkedéseknek köszönhetően Japán ma már az egyik legfejlettebb gazdasági profilú országgá vált.

- b) Mely országok vették alapul Japán gazdasági modelljét? (2 pont)

*Hongkong, a Koreai Köztársaság, Szingapúr valamint Tajvan
Fülöp-szigetek, Indonézia, Malajzia és Thaiföld*

Hogyan nevezzük ezeket az országcsoportokat? (1 pont)

Újonnan iparosodott országok első és második hulláma (NIC1 és NIC2, „kistigrisek” és „nagy-tigrisek/ „új tigrisek””)

- c) A „Japán csodának” 4 lépcsőfokát különböztetjük meg. A videórészlet segítségével dönts el, hogy melyik lépcsőfok időben mikor valósult meg és milyen gazdasági lépéseket foglalt magában! (8 pont)

Lépcsőfokok	„Japán csoda” megvalósításának szakaszai				←Évszám
	1960	1970	1980	1990	
4. lépcsőfok				Tőkekivitel, K+F, új kutatási eredményel	
3. lépcsőfok			Nagy szaktudást igénylő csúcstechnológiai termékek (pl. számítógépek, gépkocsi, gyógyszer)		
2. lépcsőfok		Beruházás – és nyersanyagigényes nehézipari termékek (pl. vegyi áruk, acél, hajók)			
1. lépcsőfok	Sok olcsó munkaerőt kívánó egyszerű iparcikkek előállítása (pl. szövetek, játékok)				

- d) Az országban milyen egyéb tényezők járultak hozzá a „Japán csoda” sikeres megvalósításához? (4 pont)

Fejlett oktatási profil (magas színvonalú köz- és felsőoktatás), erős K+F profil, magántőke és az egyetemek összefogása, technopoliszok megalapítása, a legfejlettebb technológiákban való vezető szerep erősítése, energiaszektor sajátosságai (vezető atomenergiái szerepe – atomenergia békés felhasználása szempontjából Japán vezető szerepe), Japán emberek munkamorálja, kulturális adottságai, fejlett Japán infrastruktúra

4. feladat – Japán megalopolisz (10 pont)

- a. A Google Earth program segítségével határozd meg Japán relatív és abszolút fekvését! (2 pont)

A Google Earth program elérhetősége:

<https://earth.google.com/web/@36.96735814,137.97984865,2038.58312452a,2237303.04655015d,35y,0h,0t,0r/data=MickJQojCiExcVZ6ZkZrYTBMSURfLXRzMmhFRmpSYlo3c3lld1g0a2E>

- Relatív fekvés: Oroszországtól az Ohotszki- és Japán-tenger, Koreától a Japán-tenger, Kínától és Tajvantól pedig a Kelet-kínai-tenger választja el. Japán-tengertől DK-i irányban, Csendes-óceánhoz képest Ny-ra található.
- Abszolút fekvés: északi szélesség 24° és 46°-a, valamint a keleti hosszúság 123° és 146°-a között

- b. Japán 4 nagyobb, és közel 6852 kisebb szigetből áll. A Google Earth program segítségével azonosítsd a négy nagyobb szigetet! Megoldásaidat a szövegdobozba írd! (4 pont)

Megoldások:

- A. Hokkaidó
- B. Honsú
- C. Sikoku
- D. Kjúsú

- c. Definiáld a megalopolisz szakkifejezést! (1 pont)

Megalopolisz (városövezet): Több agglomeráció összenövéséből létrejövő településtömörülés, főleg a tengerpartok, folyók vagy főközlekedési útvonalak mentén (pl. Japánban, az USA-ban az Atlanti-óceán partvidékén és a Nagy-tavak mentén); magas szintű közlekedési és kommunikációs kapcsolatokkal egységgé szőtt városhalmaz, ahol 25 milliónál több ember él.

- d. Jelöld a fenti térkép vázlaton, hogy Japán esetében a megalopolisz hol található! (1 pont)

- e. Olvasd el az alábbi szövegrészletet, mely a Japán technopoliszprogramot mutatja be! (2 pont)

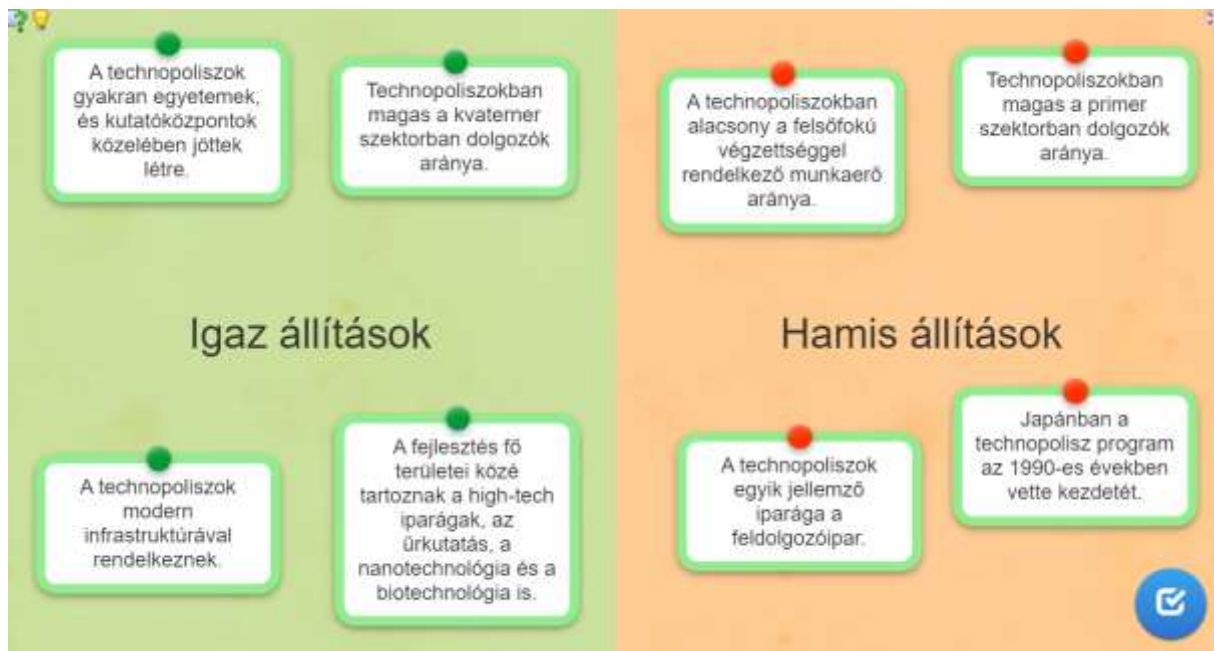
„A tervszerű iparfejlesztés és a túlzott gazdasági tömörülés mérséklésének célja hívta életre az 1960-as évek elején Japánban az ún. technopolisz programot. A technopoliszok olyan települések, amelyben egy területen megtalálhatók a gazdasági és tudományos egységek, s amelyek biztosítja a mindennapi életet az ott dolgozók számára. Mivel a K+F tevékenységekhez nagy mennyiségű magasan képzett munkaerőre van szükség, ezért gyakran az ipari üzemek egyetemek, és kutatóközpontok közelében jöttek létre, hogy az eredményeket helyben hasznosítsák. Japánban a technopoliszok létrehozásának fő célja a keleti területek túlsúlyának megszüntetése, valamint a fejlődésből kimaradt középső és nyugati területek fejlesztése volt. A városokba kutatással, fejlesztéssel foglalkozó intézeteket telepítettek, korszerű infrastruktúrával és kommunikációs rendszerrel szerelték fel. A technopoliszokat a nagyvárosokkal, a fővárossal repülőjárat, szupervonat, autópálya köti össze. A kutatógárda leginkább high-tech ágazatokkal, űrkutatásokkal, biotechnológiával foglalkozik.”

A következő feladatot a learningapps.org weboldalán keresztül kell megoldanod. A feladatban szókétyákat fogsz látni, melyekről el kell döntened, hogy az adott állítás igaz –e a Japán technopoliszra. Az eldöntést követően a szókétyákat a megfelelő csoportban kell elhelyezned.

Megoldásaidról egy képernyőképet is kell készítened, melyet ebbe a dokumentumba kell beillesztened.

A feladat elérésének linkje: <https://learningapps.org/11287054>

Képernyőkép:

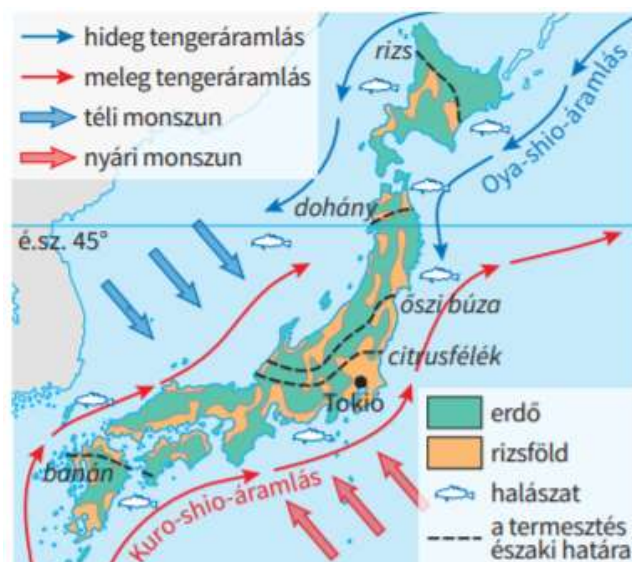

5. feladat – Japán mezőgazdasága (9 pont)

- a. Tekintsd meg Japán természetföldrajzi adottságait a Google Maps műholdképén keresztül, valamint figyelmesen tanulmányozd át az alábbi térképrészletet.

Műholdkép elérhetősége:

<https://www.google.hu/maps/@36.2789832,136.5574996,1182370m/data=!3m1!1e3>

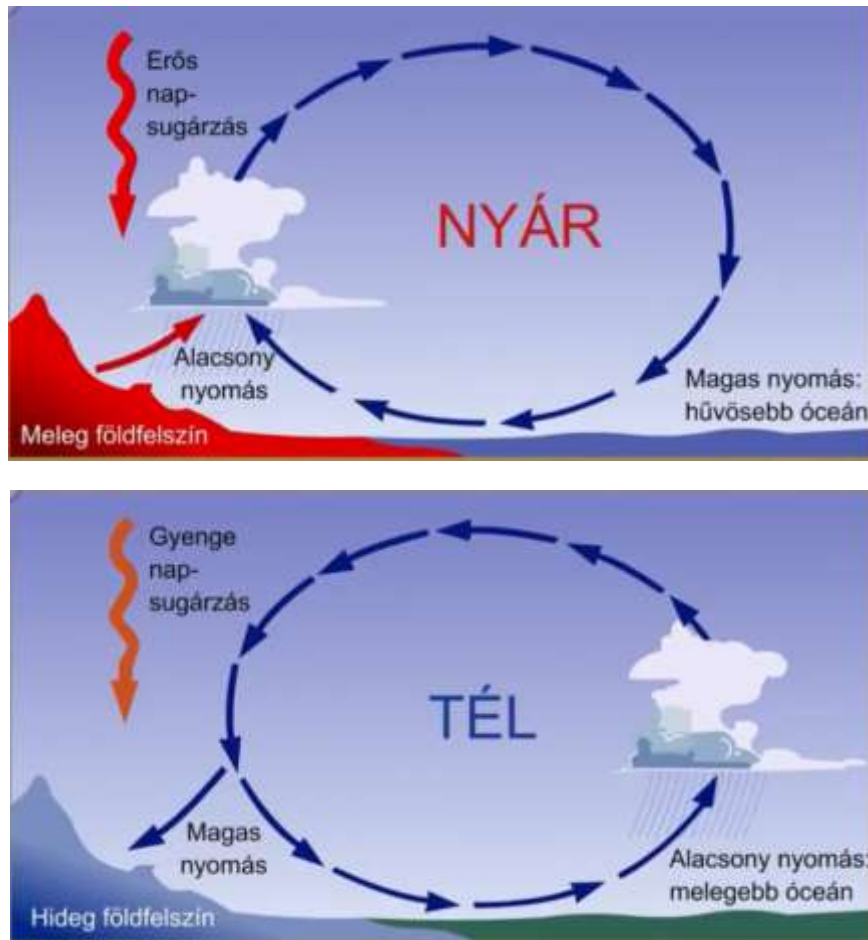
- b. Milyen okai lehetnek, hogy Japánban leginkább 1-2 hektáros kisparaszti gazdaságok alakultak ki? (2 pont) Természetföldrajzi adottságok miatt (az ország gerincét hegyvidék adja)- az ország területének csak kb. 15%-a vonható művelés alá, mivel Japán területének túlnyomó részét erdő borítja. A termőföldek ebből adódóan főleg a keskeny tengerparti síkságokon húzódnak. Japán

erősen urbanizált, településhierarchiájában magas a városok aránya, kevés a szabad földterületek aránya. Kevés az alföldi térszín, a lakosság 80%-a városokban él. Kevés az építkezésre és a mezőgazdaságra rendelkezésre álló terület.

- c. Hol és milyen mezőgazdasági termékek jellemzőek az országra? (2 pont)

A keskeny tengerparti síkságokon főként rizst, teacserjét, őszi búzát, citrusféléket, dohányt és banánt termesztenek.

- d. Az alábbi ábrák segítségével elemezsd, hogy a szubtrópusi monszun és a tengeráramlások hogyan befolyásolják Japán mezőgazdaságát! (5 pont)

Elemzés:

Japán szigetország, éghajlatát a mérséklet övi monszun határozza meg. Japán ebből a szempontból sajátos helyzetűnek mondható, mivel nyáron a felmelegedő földfelszín felől, télen pedig az óceán felől fújnak a szelek. Japán sajátos természetföldrajzi elhelyezkedése miatt mind télen, mind nyáron paradís légtömegek érkeznek a szigetre, melyek sok csapadékot hoznak. Ebből kifolyólag Japán éghajlata igen csapadékosná válik, melyek jelentősen meghatározzák és lekorlátozzák egyes mezőgazdasági termékek termesztését.

Tengeráramlások: Japán partvidékére két tengeráramlat van jelentős hatással. Az egyik a délről meleg vizet szállító Kuroshio, a másik az északról hideg vizet szállító Oyashio. Ahol egy hideg, oxigénben dús tengeráramlás és egy meleg, szerves anyagban gazdag tengeráramlás találkozik, ott rendkívül gazdag vízi élővilág tud kialakulni. Mindez Japán esetében is megfigyelhető. Ennek hatására jelentős Japánban a halászati tevékenység, és gasztronómiájában is visszaköszön eme kedvező természetföldrajzi adottság.